

62.600 ex. till ALLA hushåll, kontor och butiker på Östermalm, Gärdet, Lidingö, Hjorthagen och Djurgården.

ÖSTERMALMS nytt

Pressklipp:
"Sveriges bästa annonstidning"... "en välgjord lokalkonkurrent till Expressen på Östermalm" **EXPRESSEN**
"pigga tidningen" "ett blad som jag älskar" **AFTONBLADET**
"den trevliga tidningen" **SVENSKA DAGBLADET**
"Den raska och roliga lokaltidningen" **DAGENS NYHETER.**

25:e årg. Nr 2 1992

Tel.nr 654 29 50

Postgiro 5 10 70-1

Stödpre. 40:-/helår

De Nios okända Samfund

"Tokan" Lotten
von Kraemer inte
så tokig... sid 11-13

Nästa
nummer

av

Ö-nytt

ut-

kommer

20/3.

Sista

manus-

dag 10/3

Snart dags för antikmässan

von Fersenskt inslag:

Grimma från flykten till
Varenes Sid 6-9

Foto Ralf Turander

ICA
Esplanad
Karlavägen 56
Tel: 661 20 58 Fax: 661 24 26

Kalvfilé Färsk
198:00 /kg

Gäller tom. 29/2-92
eller så långt lagret räcker

Lotten von Kraemer och Samfundet De Nio: TRASFRÖKEN/MECENAT

Vittert sällskap på Villagatan: fr v Ulla Isaksson, Knut Ahnlund, Astrid Lindgren, Inge Jonsson, Anders R Öhman, Agneta Pleijel, Karl Vennberg och längst fram på huk Anders Olsson.

Foto: Peter Ejinsson

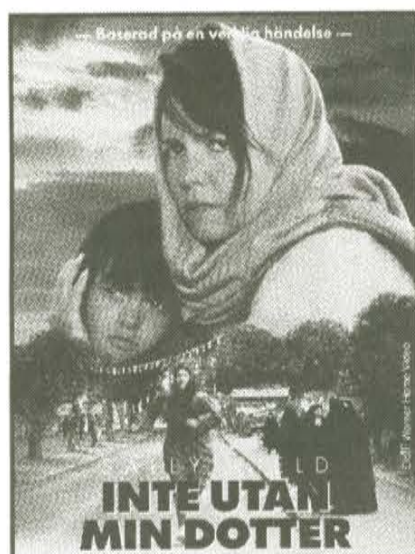

Tokig, viskades det ringaktande om gumman i traskläderna. Tänk om omvärlden hade anat! Att "trasfröken" – som i unga år faktiskt var en vacker och kultiverad slottsfröken i Uppsala – skulle bli Sveriges största litterära mecenat.

forts sid 12

MAMMA!

Tror du att vi har den här filmen?

Vi säljer
godis, läsk
och cigaretter!

Inte utan min dotter

Den tvåfaldigt Oscarsbelönade Sally Field i ett gripande drama baserat på en verklig händelse.

"En mycket stark film...som sätter spår..." (RT)

11-23 ALLA DAGAR

TÄVLING!
VINN VIDEOFILMER
OCH AFFISCHER
– hyr filmer gratis!

Hämta tävlingsformulär
i butiken.

Karlavägen 87 (precis vid Karlaplan) Telefon 663 74 63
Nya ägarna Bobo Conradi, Peder Hofman-Bang och Nico Paredes hälsar Dig välkommen.

Inte ens Guy de Maupassant hade kunnat dikta ett bitterljuvare kvinnoöde, till och med den maupassantska surprisen på slutet finns med. För på alla som tisslat och tasslat föraktfullt bakom hennes rygg tog Lotten von Kraemer postumt revansch. Vid sin död 1912 lämnade hon efter sig en imponerande förmögenhet trots att svågern – domprost gubevars – mer eller mindre snuvat henne på arvet efter pappan. Men arvet efter mamman fick hon behålla och det lyckades hon mer än niofaldiga. De sista decennierna av sitt liv sparade hon varenda krona för att kunna realisera sin dröm: att grunda en litterär akademi som skulle stödja litteraturen, freden och kvinnosaken.

FRÅN SLOTT...

Lotten von Kraemer var en

gång i tiden "en mycket intagande, blåögd flicka med förfinade drag" som växte upp i salongerna på Uppsala slott, pappan – landshövdingens – tjänstebostad.

Sång, musik, högläsning – det var Lotten von Kraemers livsluft. I det mycket kulturintresserade hemmet trivdes författare, poeter och tonsättare. Geijer och Atterbom läste högt, Oscar II:s alla fyra söner sjöng och spelade. . .

Själv valde Lotten von Kraemer att skriva poesi. Men nästan allt hon skrev refuserades. Som brodern så ärligt påpekade: "Snälla Lotten! Du skriver för fort, det skvalar ur tårarna. Du saknar formen, coloriten men äger tanken, innehållet, teckningen."

Och visst skvalade det. . . Manuskriften stod som spön, speciellt hos Svenska Akade-

mien som gjorde tummen ner för "den halvtokiga von Kraemers" alla tävlingsbidrag. Utom ett som vann Akademiens 2:a pris! Fast ironiskt nog ett anonymt bidrag. Tyvärr drogs priset in när Akademien fick veta att bidraget redan publicerats – i strid med stadgarna – i tidskriften "Vår tid".

"Vår tid" med aktuellt om vetenskap och konst hade Lotten von Kraemer själv grundat. Hon var också tidningens mycket kapabla huvudredaktör med matnyttiga kontakter över hela världen. Men tidningsmakeriet kostade på, i tre år kämpade hon innan hon definitivt la ner utgivningen.

STENHJÄRTADE STEN

Misslyckad som skaldinna och tidningsutgivare. Men ännu sorgligare, ännu mer maupassantskt – försmädd och

övergiven efter en 15 år lång och kysk förlovning.

När Lotten von Kraemer var 22 år gammal mötte hon filosofie doktor Sten Johan Stenberg, uppenbarligen en inkrökt, humorfri torrboll. Hon var hängiven – han kylig, sval och avståndstagande.

Inte nog med att han var kritisk mot hennes dikter, han motarbetade också hennes engagemang i kvinnorörelsen – hon var en av den växande rörelsens pionjärer. Det egendomliga och olyckliga förhållandet tog slut 1870 då fästmannen bröt förlovningen.

"Hon ville resa sig från de förintande slagen – den misslyckade förlovningen och tidningsutgivningen – och visa att hon dög. Hon längtade efter ära." Det är Elsa Björkman-Goldschmidt som gör den reflektionen i Vägen till Villagatan och tolkar Lotten von Kraemers arbete för kvinnans frigörelse som hennes sätt att hävda sig. Kvinnans underläge led ju Lotten von Kraemer

själv av: att inte få ta studenten, inte få läsa på universitetet utan vara tvungen att läsa brödernas läroböcker i smyg.

... TILL KOJA

Lotten von Kraemer hade i

Kvalitetsvaror till fyndpriser

Duntäcken för dubbelsäng 220 x 220 cm

"MEDIUM 2" 51% anddun (ord ca-pris 2.500:-) vårt pris 795:-

"DELUXE 2" 75% vitt gäsdun (ord ca-pris 3.000:-) vårt pris 1.275:-

MÄRKESVARA PÅSLAKANSET

LEXINGTON "Bolsterrand" 2 delar (ord ca-pris 475:-) vårt pris 299:-

SPECIAL

lättesnygga flanellskjortor 149:-

NYHET

Plådar skotskrutiga 130 x 170 cm i ren ny ull mycket förmånligt (ord ca-pris 500:-) vårt pris 249:-

Dessutom som vanligt i vårt sortiment:

Påslakanset 2-del alt 3-delset, duntäcken, dunkuddar och frottéhandukar.

Allt av hög kvalitet till fyndpriser.

Köper du för 300 kronor eller mer, får du en ask med geléhjartan på köpet.

DIRECT
FABRIKSFÖRSÄLJNING

Beck Dahlbergsgatan 14, vid börnan Valhallavägen mitt emot Fältöversten.
Tel 08-661 12 10 Fax 08-661 89 70 Öppettider: vardagar 10-18 Lördagar 10-14.
Erbudandet gäller tom 1992-03-07.

Det bästa
för Ditt utseende

GrevTuregatan 9, (Vid Sturegallerian)
Månd-Fred 8-19 Lörd 10-15
08-611 55 00

ONT I FÖTTERNA

Sänkt pris på
fotvård under
mars, april och maj

Medicinsk fotvård

225:-

Pensionärer
med kupong

150:-

Nova Manikyr
och
Fotvård-Sirius

Västmannag. 44 A
T-Odenplan
Tel. 33 63 27

HÅROLOGI
Här har du ditt liv.

FÄRGSTARKA FRISYRER

Grunden för en färgstark frisy är ett skickligt och noggrant frisörarbete. Det finns inga genvägar till ett bra och hållbart resultat. Vi på Salong Ma Petite kan glädja oss åt att våra kunder verkligen insett och uppskattar detta.

DÅLIGT HÅR? HÅRTEST!

Med en hårttest som grund kan vi Hårologer hjälpa Dig med kloka råd och behandlingar. HÅROLOGI= en ytterligare utvecklad fackkunskap kombinerad med naturbaserade preparat som ger påfallande förbättring.

Vi kommer under två lördagar (29/2 och 8/3) mellan 10-13 anordna

HÅRTESTDAGAR

där Du för 150:- får en fackmässigt gjord hårttest samt råd för behandling. Samtliga testkunder får ett presentkort på 50:- som inlöses i samband med senare valfri hårvård.

Välkommen och boka Din tid på 661 08 60!

SALONG MA PETITE

Brantingsgatan 35, T-bana Gärdet, uppgång Brantingsgatan, Buss 62, Tessinparken

NATUREN GAV DITT HÅR LIV,
friskhet, personlighet.
Bara naturen kan pånyttföda det.
Låt en Hårolog testa ditt hår,
ge dig en individuell behandling
med naturens egna gåvor.
Du blir inte yngre. Men mer levande.

Anspråklös skylt på Villagatan 14 döljer "generöst" litterärt Samfund.

många år pendlat mellan Uppsala och Stockholm men 1879 bosatte hon sig för gott i det vackra huset på Villagatan 14. Där började hon gradvis förvandlas till enstörig trasgumma. Till isoleringen bidrog säkert hennes likgiltighet för bekvämlighet och snygghet och framförallt den tilltagande dövheten som gjorde henne

"till en tigande nolla, en börda för omgivningen".

Hon sparade och gnetade, gick klädd i trasiga paltor, försakade allt för sitt höga mål. Vad som skedde i huset – hon levde bara i två rum, resten hyrde hon ut – fattade den döva gumman aldrig trots sedlighetspolisens påstötningar. I takt med att huset förföll dekl-

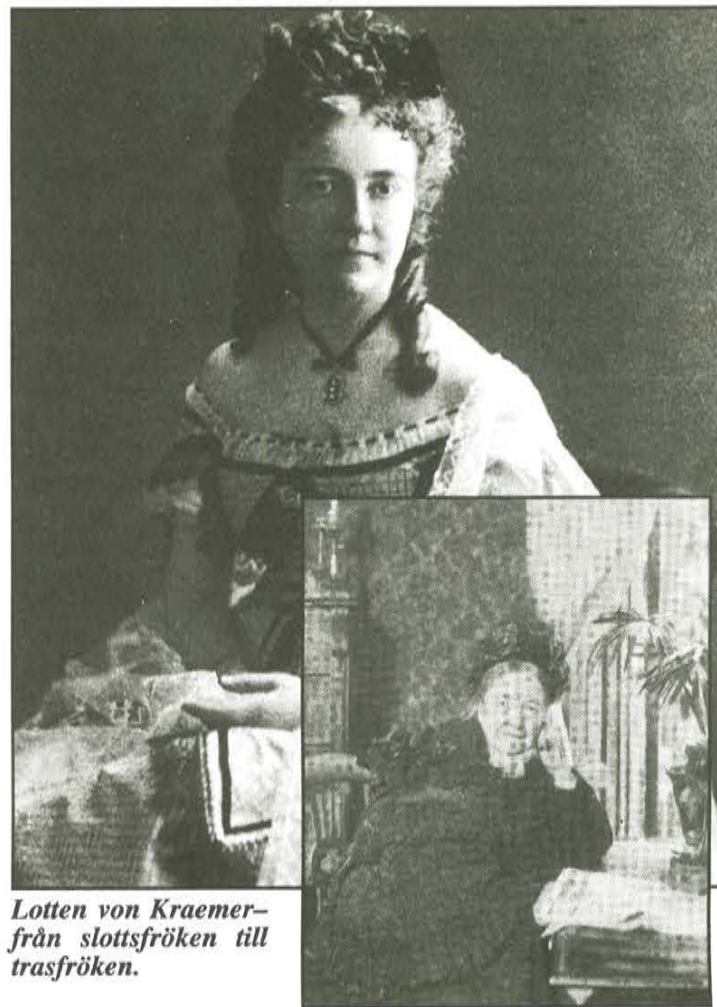
nerade hyresgästerna så till slut var lätta flickor och ljuskygga råttor de enda hugade hyresgästerna.

Utanpå en trasgumma, en toka. Men skenet bedrog. Tokan var inte tokigare än att hon anlidade Sveriges två främsta psykiatrer som intygade att hon visst var klok. Klok och framsynt förekom hon familjen som hon visste skulle bestrida testamentet – att hon donerade huset på Villagatan och den stora förmögenheten till Samfundet De Nio.

DE NIO

Fyra män och fyra kvinnor – jämlikt förstås – och en ordförande som skulle växla, så hade Lotten von Kraemer bestämt. Av hennes nio utvalda ledamöter avböjde två: den ene var prins Eugen som tyckte att han var bättre på att måla. Resten ställde upp, bl a Selma Lagerlöf, Ellen Key och John Landquist. Nu precis som då träffas De Nio minst fyra gånger om året vid en middag på Villagatan för att överlägga, hålla sig à jour och föreslå pristagare.

Med åren och genom Samfundets försorg har donationen vuxit. De Nios stora pris har ökat från 10 000 kronor till 100 000 som varje år lyckliggör någon skönlitterär författare. Bästa essäist får Lotten von Kraemers pris på 50 000, översättare och litteraturkriti-

Lotten von Kraemer – från slottsfröken till trasfröken.

ker delar på resten av pristengarna.

Någon bitterhet tycks hon inte ha lidit av trots att hennes kärlek till litteraturen förblev obesvarad. Tvärtom. Även om hon själv aldrig fick känna någon uppskattning eller vinna något pris ville hon av hela sitt

hjärta att duktiga skribenter skulle uppmuntras.

Lotten von Kraemer var förvisso ädel såväl till namnet som i anden.

Eller "noblesse oblige", om man så vill, på Maupasants eget språk. . .

C A HENNING

ÄNTLIGEN!

Nu kan vi äntligen presentera ett kvalitetssortiment av TAK, VÄGG och LACKFÄRGER till **MYCKET LÅGA PRISER!** Priskrigen på byggvaruhus och stormarknader ute på gården och åkrar har nämligen fått oss att **ILSKNA TILL ORDENTLIGT!**

Vår målsättning är att du – utan att behöva åka flera mil – ska kunna köpa färgen **minst lika billigt** i en **RIKTIG FÄRGHANDEL** inne i sta'n, och dessutom få kvalificerad hjälp och goda råd vid färgsättningen av ditt hem.

Från och med nu gäller alltså följande priser på FÄRGGREN:

TAKFÄRG	vit 4 L matt	129:--	VÄGGFÄRG	vit 4 L halvmatt	189:--
	vit 12 L	359:--		vit 12 L	519:--
VÄGGFÄRG	vit 4 L sidenmatt	179:--	LACKFÄRG	vit 1 L halvblank	79:--
	vit 12 L	479:--		vit 4 L	289:--

Vid brytning av pastellkulör tillkommer 7:-- per l. **BILLIGT!**

DESSUTOM KAN VI ERBJUDA:

FRI HEMKÖRNING
INOM TULLARNA
OCH LIDINGÖ
vid köp över 1 500:--

GEDIGEN FÄRGKUNSKAP
PERSONLIG SERVICE
OCH KÖPGARANTI.

BRYTSYSTEM MED
OBEGRÄNSAT ANTAL
KULÖRER

VÄLKOMMEN TILL

FÄRGGREN

i

Fältöversten

INNERSTA'NS STÖRSTA FÄRGHANDEL

Tel 667 54 15

P-garage med lastkaj

Spektrum

30 ÅR PÅ ÖSTERMALM